

سالی — ۱۵ شباط ۱۹۲۷

جلد : ۷

دردنجهی سنه — نومرو ۸۰

اداره خانه :

باب عالی جاده سنده اقدام

پوردی پاننده کی بناده

خصوصی دائره

صاحب و مدیری

محمد مسیح

مجله علمی

آبونه شرائطی : سنه لکی ۲۵۰ ،

آلتی آیلنی ۱۲۵ ؛ فوق العاده

نسخه لری ایچون ۵۰۰ و ۳۰۰

غروشدور .

مجموعه من هیئت نتیجه طبعی تنسیب

ایدله بن اثرلر اعاده ایدلمز .

هر آیلک برنجی و اوده بشنجی کونلری هیقار علمی ، ادبی ، اقتصادی ، فنی رسمی مجموعه در .

قاديڼلر حقنه

ملي مجموعه نك كچن نسخه منده دوقور صه سامي خاتك شوبه نهاروك قاديڼلر حقنه كي فكر لريته داتر صوك درجه جاني بر يازبي وادي . موضوع پك كوزل ؛ اذدهده ايسه ترجمه قوقوسندن اتر بوق . اودرجه كه شوبه نهاروك « نسا كزيانه » فكر لري صه خاتك واضح وسلسلس لساندن اوقور كن كنديسنكده بوقيلوزوفله همفكر اولديني دوشونمكدن كنديني منع ايدمدم .

يني بوقاعته ويا بوزهابه سوق ايند برنقطه دها وار : صه خاتم ، شوبه نهاروك قادين روخه آشنا اولديني قبول ايدسيور ، فقط بو متفكر ك جوق ايلري كيښديكني واونك يازيلرنده « جامورلر آراسندن آلتون حبلر آبقلاز كچي » حققتلري تفريق اتمك لازمكديكني سوبلديكي حالده بو آبقلامه عليهسته بر دورلو ياناشيمور ؛ يالكز متاللك صوكنده - مساعده ليله پك صودن و پك عومي بولديم رقاچ سطرلق برنقيد ايله - زمانك ، شوبه نهاروري تكمذيب ايتديكني ادعا ايدويرمكلا اكنفا ايدسيور . بوسكوت نجه معيئداردر . شوبه نهاروك بوقفكرلردن هانكيلي « آلتون حبه » در ؟ بوني صه خاتم آبقندن آجيهه سوبله مدكجه كنديسنكده شوبه نهاروك مشاهده و تدقيقه مستند اولديني آشكار اولان بو كوزل فكر لريته (بعضي تعبيرلر كچيلاقلغه و بلكه مجبوري قابلفسه رغما) اشتراك ايتديكنه ايتاق ضروريدر . زمان شوبه نهاروري يالانجي جبقارديمي ؟ بيلم ، فقط بكا اوبله كلورك شوبه نهاروك زماندن (۱۹۱۴) . د قاديڼلر كوضيئنده بويوك بر دكيشكلك اولماشدر . واقعا او تاريخدن اعتبارا رنجول وار كي . فقط بوده عومي حرك دوقورديني ضرورتلر كچيكي بر نتيجه سندن باشقا برشي اولماسه كرك . اونك ايچون ، شوبه نهارو بويوك مزاردن قالفسه ، قاديڼلر حقنه اولجه

دوينولري واردر . ايشته بر جمعيتك حرثي ديه او جمعيتك كندينه مخصوص اولان واصليتي ، خصوصيتي محافظه ايدن بو دوينولر ك مجموعه ديبر . بودوينولر فردده جاني عقيدلر شكلده نجي ايدر ، وفرد ايله جمعيت آراسندكي علاقه لك شديته ، فردى وجدانده كي ايمانك قوشنه كوره فوراني ، هيچاني ، وجدلي برحال آلبرلر .

ملي حياتك لسان ، اخلاق . حقوق ... كي مؤسسه لرنده نجي ايدمك اولان بو اجنعي حادثه لري معشري وجدانده ياشامقده اولان نوز قاعده لره ، جاني عرفلره ربط اتمك صورتيه اجنعي وارلنده نظام تأسس ايدر . ذاتا اجنعي انقلابلر بو نظامي بولمايه اوغراشان جهلردن ، جهلردن باشقا برشي دكلدر .

بوكونكي « تورك جمعيت » نك وارلغني تشكيل ايدن ملي حرثي ده تورك روحنك كندينه خاص اولان ، واصليتي ، ممتازيتي هروقت محافظه اتمش بولنان اصل ، با كر دوينولر ك مجموعه ايدر . بو دوينولر تماماً ملي ماهيتي حائز ، صرف تورك روحنه خاص اولان اوصاف ايله تمسايز اتمش اولدقلى حالده اسكي « عثمانلي جمعيت » نك غير ملي مؤسسه لرندن صدور ايدن ياد ايلردن اتمش يالانجي قاعده لر بوملي دوينولري داغيتق بر حاله قوشم ، تورك حرثي يالانجي قاعده لرك تهاجنه معروض راقش ، اصل اجنعي حياتمزله بوملي دوينولر آراسنه عادتاً برسد چكدر ك ملي حياتي انكشاف و تكاملدن محروم قيلمشدر . ايشته انقلابمزلر فيضلي ثمره لري فردى وجدانلره حقبه اشيلامق ايچين حرمنزي عثمانلي ذهنيته - هنوز سيني سيني ياشامقده اولان - جوروك ، كهنه باغلرندن تمامله قورتارده رق صرف تورك روحندن دوعه جق يكي عقيدده لره كوره اجنعي حياتمزه نظامي بولمايه اوغراشمق انقلابك اولادي اولان بوكونكي نسله دوشن اك بويوك ، اك ملي بر بورجدر .

خيل نغمه الله

استانبول دارالفنوننده منطق مدرسي

مكن اوله جغندن جمعيت ده كندي وارلنك بقا وانكشافني فردك جمعيت قارشى اولان اولان علاقه سندن بلكيور . ايشته بويكي طرفلي علاقه لك حقيقي بر صورته تأسس جمعيت حياتي تشكيل ايدن بونون مؤسسه لرك فردده حقبه اشيلامه سيه ، فردك ملي مؤسسه لري حقبه نسله يرك اجنعي حياتي شعورلي بر صورته ياشامسيه مكن اولور . مؤسسه لرك فردك شعورنده حقبه ياشامسي

عصري قيمتلى اولمسه متوقفدر

اجنعي مؤسسه لرك فردك شعورنده حقبه ياشامسي ، فردك جمعيت حقبه انطباق اتمسي ايچين مؤسسه لرك عصري قيمتلى حائز اولملى لازم كلير . يوقسه عصري حياه اويمان ، جمعيت ياشاديني عصردن كرى قالمش اولان مؤسسه لرك فردلره تلقين ايدمك چكي قولتي علاقه كي بولمه جقلى ايچين فرد كندي روحنده اجنعي حياتك سونمه ، روحنده بر بوشلق حاصل اولمه ياشاديني كورور . جمعيت حياتندن نصيبني آله ميان فردده اسكي جاني حياتيت برنه اترق بر دور غولاق ، ياس ، قوتور ديدكمز روحى حالتلر بولمه ياشلار . چونكه معاصر مديتدن كرى قلمش اولان اجنعي حيات اترق اسكي قوتى قايب اتمش ، فردى جمعيت اترق باغلايه ماز برحله كس اوله جنى كي فردده جمعيت حياتندن اسكي لازم كان الك دوينولر ، اك جاني علاقه دن محروم قلمش اوله رق روحنده حياتيت سونمه ياشلار . نتيجه ده بولمه سونوك روحى فردلردن متشكل جمعيت ده حيات قابليه جنى ايچين جمعيت ده اضمحاله ، انحلاله بوز طونار . ايشته اسكي « عثمانلي جمعيت » نك عاقبتله ، بوكون كنديني « تورك جمعيت » نه انطباق ايتديره ميوبده حالا اسكي « عثمانلي ذهني » دن قورتوله ماش اولانلر ك روحى حالتلري بونك اك جاني شاهيددر .

بوكونكي « تورك جمعيت » نك حياتي

تورك حرثيدر

هر جمعيتك كندينه خاص اولان وديكر جمعيتلره قارشى يالانجي بولنان برطاقم خصوصي

«ناغور» ده

طائلي رابطنه لركدن ځي آرتق قورتار
سو كليم . بوندن سو كرا بكا او بوسه شرانندن
اچيږمه.

چونكه قلم بو آغبر تونسوك دومانيله
بوغولوبور . قاپلريكي آچه صبح ايشيني
اچين بر رايبر .

بن كنديتي سنك اوقشايشلر بكك
اچنده قاب ايديورم .

بوولركدن ځي قورتار وسكا قلبى تكرار
اكرام اچم اچين آلديك انسانلى كړي به وير .
انكلېجه دن مترجى

وېره ضيا

يازدلي سطرلك آتله قو باجى ملاحظه پك
مختمل شو اولوردى : « بوكون ده اوله » .
صفه ختم ، قاديلىر قايوم باغه به ،
ارككلرى ده طاوشانه بكمز تيور . تجربه ،
ظن ايديرم ، بولك عكسى اثبات ايديور .
انسانلر مايونلقدن چيقالى خيلى زمان
اولمشر : اووقدن برى ارككلر دائما
يورومشر ، قاديلىر ايسه اولدقلى يرد
صاپلانوب قالمشردر . كولك بونده قاديلىرد
يورومك هوسنه دوشمشر وقوشمغه
باشلامشردر . شيمدى ، بوايكي يورويشدين
هانكيسى قايوم باغه نك ، هانكيسى طاوشالك
يورويشى اكدير ؟ يوقسه ، عصرلرجه
سورن طبيعى برايلرله يسه طاوشان يورويشى ،
برقاج سته لك جملى برايلرى آتيليشه ده
قايوم باغه يورويشى ميه جكن ؟

شهسز ، قاديلاشمش ويا قادين روح
و ذكاسيله دوغش ارككلر اولدلى كې
ارككله شمش ويا اركك روح و ذكاسيله
دوغش قاديلىرد واره . فقط بونلر برطاقم
مستالردر . بوكي قاديلىر اركك صاييلير .
عموميتله قاديلىر اچون سويله شش اولان
سوزلر بو مستثنا قاديلىر اچون سويله شش
عدايديله مز .

بوسف شريف

استاينول دارالفنونده غرب ادبياتى تاريخى مدرسى

موزار

-۱۲-

Nozze di Figaro « ايسه » درت بردهك

۸۶) ... « Die Zauberflöte » مسرور
فلاونه . ايكي بردهك آلمان اوپه راسى اولوب شه
ويانه ده اوياندى (۱۷۹۱)

آرلرنيك عموى مقدارى :

پيتلر = ۶۲۲ تاه

يارم قالانلر = ۱۳۲

۷۵۴

۶۶ دى ابر ، ۹۶ صحنه آرى ، ۷۴ ديك
شريقل آثرلر ، ۴۹ سه نفوز ، ۳۶۲ پارچه
متنوع آل موسيقيلر (اوركستره رافنى ايله) ؛
۱۶۴ پارچه اودا موسيقيى (كوچوك طاقلر ،
ويا پيانو ، اورغونچون درلر) اوركستره رافنىله
اولانلردن ۲۹ دانمى پيانوفونوسى ، ۱۳ ايسه
كان فونوسى تودى . ۱۱۷ پارچه ايسه منحصر آ
پيانو ادبياتى سوسلر ...

پارا قازانق اچون آلمانايه و پراغه ياديني
سياحت كنديسنه كافى بر ثروت تامين ايدهمه .
مشدى . قازاندي پارانك يازيسى ساده سياحت
سيوردى . . عائله مشوليتندن متولد عذاب ، صبر
وتحمل پيترمشدى . حاستاقلى برانسان اولمشدى .
آرتق اوننن بك آز ديشارى چيغاييلوردى .
بعضى دوستلرى و برستشكارلرى اثرلرني صابن
آلفه كلورلردى . فى الحقيقه قيمت قوجه صنعتكاروك
انتداريله اولجوله مين بعضى اثرلر ، ايشته بو طرز
دهك اصبارلامه صعيقلردر . .

۱۷۹۱ سنه سى نموزنده چوق اسرار انكلېز
برمشترى قايسى چلشدى . كلن ، اوزون بويل ،
ضعيف ، كوشى رده شغوت كيتمش بر ذالدى .
النده امضاسلر بر مكتوب واردى . مكتوبده ،
بك حرمشكار بر سانله ، بر « روكيم » ، يعنى
خرستيا يافنده اولولركوشى اچون وقوفان الپلردن
بر دانه يازمى رجا اولونرق ، فيتاى صورو
ليوردى . زوجه سيله قونوشدى ، راضى اولدى :
۵۰ دوقه ايسستم ديسى . . آدم بر قاج كون
صوكرا تكرار كلارك باراى كتيردى ، فقط
بوتون اصرارلره رغما كيتم طرفندن كلديكى
سويله مدي . بر قاج كون صوكرا كلوب اثرى
آلاجدى . . بووقه موزارى غرب دوشونجه ره
دالديرى ، زيارتچيك آخريدن كلديكى ، بو
اثرك كندى شريه ي اولاجنى قومرغه باشلادى . .
يكى اثرك تعملى ، هر آن عقانده دولاشان
يكانه موسيقييلردى . يازمغه باشلامشدى . بو
اشارده اويانان (فلو آتاشانه) نك آفقييلرى

موزارك موسيقيى فكر و احتساسلردن
زياده ، حسدن ، قليدن ، خصوصى بلكندك
ايجللكلرندن ، كچيرديكى شتهلى ويا الملى كونارك
رنتكردن دوغان بر افاده در . الم ايله شتهلى ،
اك سحر ، اك ازىچى ، اك ايج آجان افاده لرله
تابيت ايدهن بكانه صنعت . . . آجى ترننده
بيله كولن ، دائما متيسم ، هردم چوچنى وصافى ،
هر شته رغما خنده ناك و نزيه فالان بر چيره
واردر . . . موزارده باخك دى عظمتى ،
درينلكنى بوله مايز . هندهك مختم ، مذهب
افاده اورناتسنده بوكولممه اولدبارى ده بو صنعتده
بو قدر . هایدن ايسه ، موزار كى هر شعبه ده ،
موسيقيك هر ساحه سته بوكسامه مشدى . شو
حاله ، موزارك يوفارده يازديغىز افاده طرزلرى
آنجق كندى شخصى ايله قائمدر . اوپهرا ،
سه نفوزى ، صونالردن ، مېنى مېنى دانس
موسيقيلرته قادر يازدى . هر ارده عيني قدرى
كوستردى . « سرايدن فيز قاجيرمق » اوپهرا سنده
دهاسنك ذرومىنى بولدى ، فلان سه نفويده
لايوت قالى ، الخ ، ديرلر سده ، اولك
اثرلى اوزرنده قيمت فرلر آسپسته چالشمق ،
تمل آتادن بنا قومرغه بيزه مزي ؟ . اثرلرده
دها فرق بوق ، بلكه تكامل فرق واردر .
چاليشدغه و ياشلاندى بوسكلى ، اك عظمتى
اثرلرني عمرينك صوكنده يازدى . اونه
چاليشقانلدى يازى . . . لخاصه صوك سته سنده كى
يازى يازمق تخملى آكلانه آكلانه بيزه موزلر . سا .
عتلرجه باشتى كاغدن آيبرمازش . . اكتر ياده
يازدفدن صوكرا چالارمش . .

نغمه الهاملرينك مجوملرى آلتنده خيلى سنى
بوكاتمى صورتيله تحمل حدودلرني آشفه باشلايان
سفات آجبلرني اونون نغمه چاليشوردى . . بچاره
عائله نك صانه چق ايكه سى ، كوپه سى ، ساعتى
بيله قالمشدى . . آلدن هر شى كيتمشدى . . .
زوجه سيله ايكي ياوروسنى بونى بوكوك دولاشير
كورمك وقتسز مزاره كيرمه سته سب اولدى ،
اوقادار آجى كادى . .

اوپهرا ترجيح ايتديكى ساحه در . اوچ بردهك
مضحك بر صحنه موسيقيى اولان « سرايدن فيز
قاجيرمق » Die Entführung aus dem Serail
اوپهرا سى ، ويانه ده ۱۷۸۸
۸۲ سنه لرى ظرفده اوياننرق ، بر صنعتكاروك
بكله بيله جكى اك بويوك تقدىر و آفقييلرى
كتيردى ، موزار نامى ، نظرلرده الله مفهوى
قادر بوكسكلى مشدى . . « فيغوروك ازدواجى »